

Autora balvas
un to pasniegšanas
sarīkojumu finansē
AKKA/LAA
Kultūras
un izglītības fonds.

Zināmi Autora balvas 2019 laureāti

AUTORA
BALVA
2019

“Esmu
Autors
pastāvīgi un
saspringti
domājošā
galvā.”

**Andris
Akmentiņš**
Eseja

**Autoram
(teorētiski) jābūt
izvēļu meistaram**

4. lpp.

**Andrim
Akmentiņam**

par romānu
„Skolotāji”
(„Dienas
Grāmata”,
2019).

**Jurim
Karlsonam**

par baletu
„Antonija#Silmači”
(pirmizrāde LNOB
17.04.2018).

**Uldim
Tironam**

par scenāriju un
režiju iestudējumam
„Pēdējā Ļeņina eglīte”
(pirmizrāde JRT
20.10.2017).

● **No pieteikuma:**

„Akmentiņa īpašais talants ir par sarežģītu laiku runāt mierīgā, smaidošā intonācijā, vienlaikus profesionāli smalki izvērēt stāsta sižetu un lutinot lasītāju ar brīnišķīgu, elegantu valodu, kurā nepārprotami ieskanas pagājušā gadsimta vidus runa. Ar gaišumu un mīluma pilno stāstījumu grāmata izceļas arī romānu sērijā „Mēs. Latvija. XX gadsimts”. Gandrīz visi autori ir uzsvēruši laikmeta sāpīgākos, nežēlīgākos notikumus, salauztus likteņus, drāmas, noziegumus un nežēlību. Bet ne Andris Akmentiņš.”

(Jana Egle)

● **No pieteikuma:**

„Stāsts par nesenu pagātni, kas teicami uzrāda mūsu saknes – gan viscēlākajā šī jēdziena nozīmē, gan to, kas mums traucē šodien dzīvot, elpot brīvi. Teksts, kas rauj iekšā arī ar stilistiku un apjomīgiem, dzīviem raksturiem. Patiesi cilvēki īstā laikā.”

(Lauris Gundars)

● **No pieteikuma:**

„Simfoniska vizija par Antonijas personiskās dvēseles drāmas psiholoģisko retrospekciju rakstīta spilgtā un sulīgā muzikālajā valodā, kur neizpaliek nedz populārās Rūdolfa Blaumaņa lugas muzikālā noformējuma – komponista Aleksandra Būmaņa atpazīstamas mūzikas elementi, to stilizācija, alūzijas un labsirdīga parodija, nedz psiholoģiski dramatiski spriega oriģinālmūzikas materiāla un tematisma piedāvājums. Spožā instrumentācija, perfekta muzikālās dramaturģijas izjūta un daudzas citas kvalitātes nav atstājušas vienaldzīgus nedz mūzikas kritiķus, nedz arī klausītājus un skatītājus.”

(Andris Vecumnieks)

● **No pieteikuma:**

„Saliedējot faktus (reālpsiholoģisku pieeju) ar fantāziju (spēles pieeju), Tīrons karnevāla estētiskā radījīs pārsteidzošu darbu, kas uztverams visdažādākajos līmeņos – visdažādākajai publikai – gan tiem, kas zina, kas ir Ļeņins un kā viņš slavināts Padomju Savienībā, gan tiem, kam nav šādas pieredzes.”

(Inese Paklone)

Uldis Tīrons

Eseja nolasīta **Autoru pusdienās** 2019. gada 23. aprīlī

Kā tas ir – būt autoram

“Biedri Inesa! Zvanīju jums, lai noskaidrotu karošu izmēru jums. Ceru dabūt. Rakstiet, kā ar veselību. Kā jūs dzīvojat? Vai saņemat pietiekami daudz produktu bērniem? Mūs nedrīkst apmānīt pašreizējais kapa klusums Eiropā.”

Kas tas ir? – Tas ir Ļeņins. Pareizāk sakot, neliela kolāža no dažādām viņa zīmītēm.

Es sāku ar Ļeņinu nevis tāpēc, ka padomju laikā lielākā daļa oficiālo apcerējumu sākās ar atsauci uz marksisma-ļeņinisma klasiķiem kā autoritātēm, tātad – autoriem, bet gan tāpēc, ka gandrīz vai visa „Pēdējā Ļeņina eglīte”, sakarā ar kuru, kā es saprotu, man ir gods stāvēt jūsu priekšā, sastāv no citu cilvēku tekstiem, kuri sarakstīti visdažādākajos laikos un stilos. Laba „Eglītes” daļa sastāv no Ļeņina sanitāru Nikolaja Popova, Kazimira Rimšas un Vladimira Rukavišņikova publicētajām un nepublicētajām dienasgrāmatām; izglītots skatītājs uzreiz pamanīs fragmentus no „Bhagavadgītas” un „Tibetas mirušo grāmatas”; nemirstības problēmas iztirzātas Nikolaja Fjodorova, Vasilija Kupreviča, Leonīda Krasina, Paula Kammerera un Alvja Hermaņa tekstos; grūti pamanāmi, tomēr īsti ir Antona Čehova, Emanuela Jenčmena, Džeka Londona, Andreja Platonova citāti; vairāki stāstiņi par Ļeņinu aizgūti no Vladimira Bonča-Brujeviča, Georgija Lozgačova-Jelizarova un Maksima Gorkija; ludziņā iekļautas dzejas, ko Ļeņinam veltījuši latviešu dzejnieki Vilis Āboltiņš, Alfrēds Krūklis, Velga Krīle, Fricis Rokpelnis, Valdis Rūja, Pēteris Sviris, Andrejs Balodis; dziesma ar Klāva Elsberga vārdiem un arī častuškas, kas pierakstītas Latgalē pagājušā gadsimta divdesmitajos gados; Aleksandra Pjatigorska balss komentē „Tibetas mirušo grāmatu”; teksta gardēžiem lūgā ieslēpta rindiņa no Raiņa

„Zelta zirga” („Miesa zudusi no gurniem, visas ribiņas var saskaitīt...”); un man pašam šķiet asprātīgi logopēdiskie teksti bērniem no Adrijas Brantevicas grāmatas „Draiskie artikulācijas vingrinājumi”. Ir, protams, arī paša Ļeņina teksti, starp tiem arī vienīgais viņa uzrakstītais dzejolis, pareizāk sakot, pirmā rindiņa, jo tālāk viņš netika: „Šušā, zem Sajānu kalniem...”

Un ja pēc šā uzskaitījuma jūs tagad man vaicājat: „Kā tas ir – būt autoram?”, es varētu atbildēt: „Jocīgi.” Vai, parafrāzējot

savienojumā ar darbu, zem kura viņš, tā sakot, ir parakstījies. Ar šo brīdi viņš riskē, ka kļūs tikai, piemēram, par nemirstīgās poēmas „Maskava–Gailīši” autoru, bet nevis par to slaveno Veņičku Jerofejevu, kurš ir slavens, es citēju, „...ar ļoti daudz ko. Bet visvairāk viņš, protams, ir slavens ar to, ka visā mūžā nav ne reizi nopirdies... – Kā!! Ne reizi!! – brīnās dāmas un aplūko mani no galvas līdz kājām. – Ne rei-zi!! – Es, protams, sāku mulst. Es nevaru dāmu klātbūtnē nemulst. Es saku: – Nu, kā tā – ne

Foto: © Aivars Liepiņš

vienu vecu anekdoti: «Как вы находите себя как автора? – С трудом.» No šejienes ir tikai viens solis līdz bēdīgi nozēlējai „autora nāvei”, un tikai slinkais, runājot par autoru, nepiesauc Rolānu Bartu un Mišelu Fuko. Taču es šo soli nesperšu, jo mēs visi it kā labi saprotam, par ko mēs runājam, kad sakām „autors”, tāpat kā saprotam, par ko runājam, kad sakām „nāve”, un nekāds franču strukturālisms šo vārdu sapratnē neko nemaina.

Grūtākais šajā vārdu savienojumā nav „autors”, grūtākais ir „būt”. Lieta tāda, ka cilvēks pats sevi par autoru parasti nesauc, par autoru viņš kļūst pēc tam, kad jau ir radījis kaut ko, par ko var teikt, ka viņš ir tā autors. Rakstnieks vai komponists, vai kas tamlīdzīgs viņš var būt arī tad, kad neko neraksta vai nekomponē, vai nedara ko tādu, bet autors viņš var būt tikai

reizi! Reizēm... tomēr... – Kā!! – vēl vairāk izbrīnās dāmas. – Jerofejevs – un... jocīgi pat iedomāties!... „Reizēm tomēr!” Citāta beigas.

Tad kas es iznāku, pateicoties „Pēdējai Ļeņina eglītei”? Rakstnieks – nē! Dramaturgs? – Nu kāds es dramaturgs! Tā nu autors vien iznāku, par ko es pateicībā varēju pārliecināties, saņemot honorārus par ikvienu izrādi – nevis kā režisors, bet tieši kā autors. No šā viedokļa par autoru būt ir labi. Tiesa, es pats sevi tā nesaucu, iztiekot ar pieticīgo „Tīrons” (izrādē iešifrētu kā vielu, ko izdala vairogdziedzeris, – „tironīns”).

Lai izskatītos solīdāk, kā Mišelam Fuko, kurš savu autora runu sāka un beidza ar Beketu, es sāku un beigšu ar Ļeņinu.

„Kā jūs domājat: vai biedri nav badā? Nē? Bet varbūt palielināt sviestmaizes?”

Foto: © Aivars Liepiņš

Andris Akmentiņš un Uldis Tīrons vienojas mirklī pirms pusdienu esejām

„Esmu Autors pastāvīgi un saspringti domājošā galvā,” laureāts brīdina spoguļi divkāršotu publiku

Laureāti balvas saņēma 23. aprīlī, Pasaules grāmatu un autoritēšu dienā, Autoru pusdienās restorānā „Bibliotēka nr. 1”. Ar muzikālu autor-priekšnesumu visus priecēja komponiste Sniedze Prauliņa.

Sesto gadu Autoru dienās kolēģi godina autorus, kuru darbi, pirmoreiz publiskoti iepriekšējos divos gados, viņus pārsteiguši, izšūpojuši no ierastības un kalpojuši par iedvesmas avotu. Šoreiz balvai bija pieteikti 16 darbi. 21. marta sēdē AKKA/LAA padome lēma piešķirt trīs Autora balvas 2019.

Andris Akmentiņš

Eseja nolasīta **Autoru pusdienās** 2019. gada 23. aprīlī

Autoram (teorētiski) jābūt izvēļu meistaram

Esmu Autors pastāvīgi un saspringti domājošā galvā.

Lai ko es darītu, it kā rakstu grāmatu, katrā tēmā citu. Makšķerējot rakstu par zivīm. Raugoties, kā dauzās dēli, top palaidnīga bērnu dzejoļu grāmata, un tā tālāk. Ne katra tēma tiks pabeigta, paliatīvās aprūpes sistēmas iekārtošana mājās palika aiz muguras, jo labāka izdzīvošanas stratēģija šķita dzīvot uz priekšu.

Autors ir ārkārtīgi vilinoša un izredzēta loma, jo savs monologs ar neatbildamajiem jautājumiem ir katram cilvēkam, un vārdi pieder visiem.

Autors ir pretrunīga figūra. Lasītājs jūt Autora sirdi, Autora balsi, taču vienlaikus pretojas, kad viņu nomāc Autora nolūks. Lasītājs vēlas, lai viņam stāsta to, ko viņš grib, tikai neparastā veidā.

Tāpēc Autors dodas nezināmajā un atklāj to, ko lielākā daļa cilvēku jau zina, tikai pats Autors vēl nenojauš. Man vajadzēja uzrakstīt romānu „Skolotāji”, lai aptvertu, ka 50 gadus esmu bijis skolotājas dēls, skolotāju mazdēls, skolotājas brālis, 11 gadus aizvadījis Valmieras 5. vidusskolā un vēl 7 gadus tomēr pabeidzis Latvijas Universitāti (galvenokārt – lai iepriecinātu vecmammu). Un beigās viss tikai tādēļ, lai rastos „Skolotāji”. Nudien, ņemot vērā ieguldīto laiku – varēja labāk.

Rakstnieka darbs ir kaitīgs ne tikai pašam rakstniekam, jo baro vismaz divus lielus bubuļus – papīra ražošanu un mazkustīgu dzīvesveidu. Autoram tas jālīdzsvaro un jādomā, vai viņa darbs atsvērs ieguldītās pūles. Labākajā gadījumā aprakstīto tēmu varēs likt malā. Kāds naivums – jau desmit mēnešus pēc “Skolotāju” iznākšanas pasākumi dažādās bibliotēkās un skolās negrasās apsīkt, nu jau tuvu 50, laikam esmu autors, kurš neprot atteikties.

Visu atstāvis Autora laime. Sajutu to, kad tiku vaļā no sapņa, ka mani atkal iesauc PSRS bruņotajos spēkos. Viņi kaitinoši spēja atbildēt uz visiem jautājumiem. „Nu un tad, ka jūs neesat PSRS sastāvā? Nevienš vairs nav tajā sastāvā!” „Kā, esat jau reizi nodienējis? Nekas, otrreiz jums izdosies vēl labāk!”

Tikai vēlāk, pabeidzis armijas stāstu, aptvēru, ka esmu beidzis dienēt, padomju laiks manī ir pagājis un esmu piedzīvojis Autora Laimi. Kas no tā, kas pieejams cilvēkam, var būt vēl labāk? Kļūt par tēvu, protams.

Tagad turpinu sapņos strīdēties ar ideālo Autoru. Tas ir viens no maniem Autora pienākumiem. Tāpat kā atsisties pret savu un valodas iespēju griestiem.

Labākais kompliments, ko esmu saņēmis par „Skolotājiem”, – paldies, jūs man palīdzējāt saprast savu māti. Internetā smieklīgākais komentārs – kā tāds margināls dzejnieks kā Akmentiņš ticis galā ar tādu romānu!? Paldies par komplimentu, būt marginālam ir mana ikdienas izvēle, domājot arī par cilvēka atstāto nospiedumu

Foto: © Aivars Liepiņš

šajā pasaulē. Jo šeit mēs, lai cik labi paši par sevi domātu, esam patērētāji. Mēs nespējam sevi glābt, pārejot no plastmasas uz līnu maisiņiem, tā tikai neliela patīkama atelpa.

Un nevajag pārsāpēt dižo cīņu, arī patērētāju ēra beigsies. Kā beigušās visas līdzšinējās ēras.

Pagāja arī Hruščova atkusnis, un, rakstot par to, likās būtiskāk nevis aprakstīt tā cirstās brūces un kā mums darīja pāri, bet kā mēs ar smaidu to pārdzīvojām. Greizi augām, bet sapņojām par taisnu muguru. Padomju skolotāju pēckara varoņdarbs vienā teikumā ir šāds: ikdienā it kā cenšoties izaudzināt jauna veida personību – padomju cilvēku –, viņi uzaudzina jaunu, intelligentu paaudzi izsūtītās un emigrējušās vietā, un šī paaudze nešauroties nobalsoja par Latvijas neatkarību, līdzko radās mazākā iespēja.

Lai ko citi teiktu, Autoram ir sava taisnība. Manuprāt, mēs pārdzīvojām sociālistu ar smaidu, sirds siltumu, izpalīdzību, darba prieku, dziesmu un humoru. Derētu padomāt, kā to kapitālismā pārdzīvosim. Bet gan jau kāds Autors ņems un izdomās. Jo katram laikmetam ir gan savi

pašslavināšie meli, gan restes. Jo veiklāks autors, jo restes kļūst... staipīgākas. Pārbaudījumi būs. Radīšanas ceļā katram Autoram jāsatiek un jāpieveic dažādi daudzgalvaini pūķi.

Par patērētāja vēlēšanos saņemt tieši tādu grāmatu, kādu „vajag”, jau ieminējos.

Vēl jāuzveic Tante Forma, Zārķveidīgais Pūķis vārdā Žanrs, tā, lai zārka vākā paliktu sprauga svaigam gaisam, jo vienmēr traucē kāda radošā ķermenīša daļa. Jāpiemin arī šodienas priecīgais gadījums, kad jācinās ar

Atzinības Pūķi. Neskaudiet, tā ir tikai viena vidējā mēnešalga.

Cinoties ar saviem pūķiem, Autors met cilpas un maina taktiku. Autors cenšas atšķirties no citiem. Piemēram, daži Autori cenšas rakstīt kinematogrāfiski – cerībā, ka viņa darbus ekranizēs.

Es nesen dažas filmas noskatījos un sapratu – drošs paliek drošs, jāraksta tā, lai NESĀKTU filmēt.

Redz, ironisks dzēliens izdevās, bet varbūt tieši tas ir cieņas vērts uzdevums – uzrakstīt labu latviešu kino? Abi varianti tikko noskanēja interesanti, kas pierāda vien to, ka no Autoriem jāpiesargās. Skaistas frāzes dēļ upurēt patiesību viņiem nieks.

Labāk pieņemsim šādu atziņu – jo vērtīgāks Autors, jo cienīgāki viņa pretinieki.

Arī aizgājušu laiku var būt gan patīkami, gan izdevīgi spārdīt, bet kādus asniņus tas atstājis? Mēs redzam, cik viegli 20. gadsimtā materiālisma atbrīvotajiem prātiem bija nomainīt Jēzus svētbildi pret Ļeņinu, brīvākiem derēja Lenons, trakākiem Morisons, un, kad arī šīs svētbildes sāka bālēt, jau septiņdesmitajos gados sabiedrībai trūka tikai lielveikala, kurš, nepagāja ne 20 gadu, ieradās aizpildīt tukšo vietu.

Nevēlos slēgt lielveikalus – kamēr tie neaizņem prātu pilnībā, iepirkties lielās ēkās ir patīkami. Taču gribu atgādināt, ka Latvijā joprojām ir ļoti daudz sociālos un politiskos satricinājumos cietušu cilvēku, kurus vieno konceptuāla neziņa par savu dzīvi.

Lielai sabiedrības daļai paliekot nabadzībā, veiksmīgo pienākums ir vilkt pārējos līdzīgi, neatgrūst.

Tas liek mums nobriest, lai neesam sabiedrība, kuru piemāna ar spožu atlaidi vai neirotisku troksni. Jo šī ir mūsu valsts, un mēs kā Autori spējam radīt tādus darbarīkus, kas konceptuālu domāšanu attīsta.

Piekususi skolotāja, nākot mājās ar smagu burtņīcu kaudzi, var pēkšņi izvēlēties citu koncepciju. Ka nes mājās nevis izmisumu, bet prieku. Un kāpt pār sliekšni smaidīga, tāpat kā bieži vien klases priekšā nāk ar smaidu, kaut smieklī nemaz nenāk.

Vai mēs, Autori, varam palīdzēt skolotājam? Saviem līdzcilvēkiem? Lai radītu tādu darbu kā romāns, uzburtu varoņus un laikmeta ainas, Autors veic vairākus tūkstošus izvēļu, gan apzinātu, gan neapzinātu. Teorētiski Autoram vajadzētu būt izvēļu speciālistam, un tepat blakus dzīvo tūkstošiem cilvēku, kuri nesaprot, kādā stāstā atrodas. Viņi noraugās, kā dzīve aizrit, kļūst aizvien nīgrāki un neiedomājas, ka paši ir sava stāsta galvenie varoņi.

Ak vai, Autors nesēž baltā zirgā un tāpat nejēdz neko kā baskājis kurpnieks. Viņš atpūšas no savas dzīves, uz mirkli izliekoties, ka pašam ir iespēja lemt pār likteņiem. Kā gan mēs pateiksim savam lasītājam, ka vari izvēlēties nekļūt par sava laikmeta upuri?

Ja nezinām skaidri, vismaz neizmantosim daļrades iespējas savtīgi, sīkiem dzēlieniem, personīgiem rēķiniem. Labāk domāsim, ko cienījamu varam paspēt padarīt mums atvēlētajā laikā.

Visi labie procesi ir ļoti, ļoti lēni. Pretējais notiek salīdzinoši viegli. Nospiežas raķešu pulsts poga, nosūtās naidīgs komentārs. Arī naudu mēs nopelnām daudz grūtāk, nekā iztērējam.

Mēs nemākam ierobežot savu patēriņu. Bet augam un kļūstam gudrāki. Kamēr cilvēce kā dubļaina cūka izvīlājas katrā mazākajā kļūdas iespējā, pārbaudot visu, tikmēr mans dēls jau septiņos gados ir nonācis pie jautājuma – kāpēc cilvēki prot nogalināt, bet nemāk atdzīvināt?

Atbildi nu, tēti. Laika ir maz, lai ko apgūtu. Mierinājumam – daba pieļauj kļūdas, par katru uzreiz nenogalina. Mierinājumam – pasaulē ir lielāki organismi par mums. Piemēram, dzimta. Tauta. Nacionālā bibliotēka. Un sienāža lēcieni, jāpiemin arī tas. Kā teica dzejniece Inguna Jansone, kuru pieminam aprīļa beigās – ir dažas tādas mūžīgas lietas.

Trešai lapai tuvojoties beigām, saprotu – tērēt var daudz, bet Autora istā pēdējā griba ir daļdarbs. Ja man jāizvēlas kāda viena atziņa no tām, ko guvu „Skolotāju” tapšanas laikā, tad teikšu – Autora sajūsma un Autora izmisums ir līdzvērtīgi nozīmīgi darbarīki. Viens bez otra nekādi nedarbojas, un publika gaida, kā Autors tiks galā.

Jo Autora pienākumos ietilpst aizrautīgi izspēlēt savu salauzto sirdi un parādīt, cik skaisti tā liekas kopā, ikreiz citā vietā un veidā. /../

Inese Zandere
brīdī pēc tam,
kad apbalvojusi
seno cīņu biedru
Tīronu

Laureāts
Juris Karlsons
kolēģim
Valtam Pūcem
atgādina, ka šodien
būtu sumināms
arī vārdadienā

Ar kolēģu
atbalstu
Akmentiņš ir
gatavs ķert
vēl lielākas
zīvis

Foto: © Aivars Liepiņš

Ziņas

Dzejniece
un tulkotāja
Dagnija Dreika
ar komponisti
Silviju Silavu
apspriež
Jurģu dienas
jauko laiciņu

Ziņas

Tā
komponists
Jēkabs Nīmanis
izskatās,
kad slēpj
saviļņojumu

Trīs literāti
vaļasbrīdī –
Edvīns Raups,
Dace Meiere
un
Ieva Struka

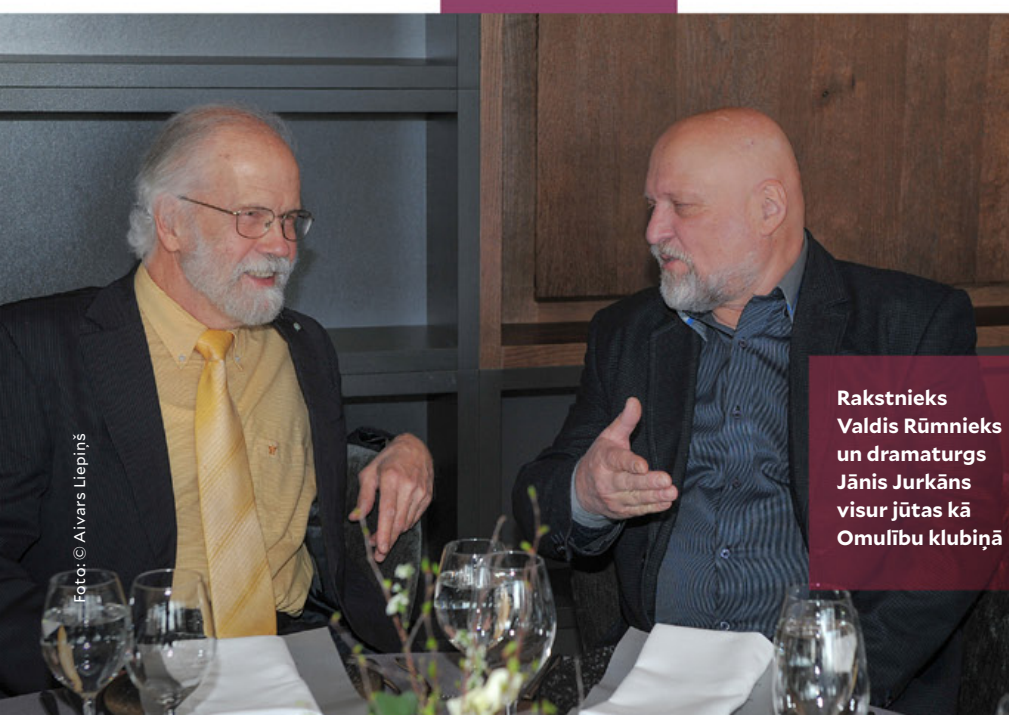
Krāsu gammā
vienojušies
mūzikas meistars
Mārtiņš Brauns
un rakstītā
vārda kalps
Ēriks Hānbergs

Muzikoloģe
Inese Lūsiņa
autoram
no galvas citē
savu recenziju
par godalgoto
baletu
„Antonija#Silmači”

Komponists
Platons Buravickis
ar
Lieni Kokinu
vēro
ko nu kurš

Rakstnieks
Valdis Rūmnieks
un dramaturgs
Jānis Jūrkāns
visur jūtas kā
Omulību klubiņā

Latvijas
fotomākslas un
dokumentālā kino
pilāri –
Gunārs Binde
un Tālivaldis
Margevičs

„Trīs vīri kādā
bibliotēkā” –
multimākslinieks
Gints Gabrāns,
metālmākslinieks
Arvīds Endziņš
un mūzikas
mākslinieks
Valts Pūce

AKKA/LAA izpilddirektore Inese Paklone un prezidents Valdis Muktupāvels, abi no autoru saimes

Dramaturgs Lauris Gundars konsultē rakstnieci Ingu Žoludi

Gunārs Binde un kinorežisore Laima Žurgina gremdējas esejās un mūzikā

Rakstniece un izdevēja Inguna Cepīte ar autori Dagniju Dreiku uz balvu fona

2019. gada laureāts Andris Akmentiņš ar Inesi Zanderi, kas vēl atminas 2014. gadu, kad Autora balva tika dibināta

Atskatoties uz 2018. gadu

2018.-ais bija Latvijas valsts simtgades un kārtējo Dziesmu svētku gads. Līdz ar to bija liela nepieciešamība pēc jauniem autoru darbiem visās kultūras jomās, tā šis gads kļuva arī par mūsu ievāktās autoratlīdzības rekordgadu. AKKA/LAA iekasētā atlīdzība – gandrīz 6,85 miljoni eiro – bija par 5% lielāka nekā 2017. gadā un lielākā visā AKKA/LAA pastāvēšanas laikā. 92,87 % no atlīdzības kopējā apjoma veido autoriem savāktā atlīdzība, bet 7,13% no savāktās atlīdzības saņēma blakustiesību īpašnieki.

Par šo gadu tapa pirmais AKKA/LAA atklātības ziņojums, kas paredzēts Autortiesību kolektīvā pārvaldījuma likumā (spēkā no 14.06.2017.), ar kuru ir pārņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/26/ES (26.02.2014.). Šis ziņojums balstīts uz biedrības bilanci, gada pārskatu un ziņojumu par darbību finanšu gadā un tos daļēji dublē (ik gadu tie tiek publicēti un par 2018. gadu jau pirms ziņojuma rakstīšanas bija publicēti biedrības mājaslapā). Ziņojums tāpat daļēji balstīts uz ikgadējo finanšu atskaiti Starptautiskajai autoru un komponistu biedrību konfederācijai (CISAC) un Eiropas autoru un komponistu biedrību grupējumam (GESAC), kuru dalīborganizācija ir AKKA/LAA.

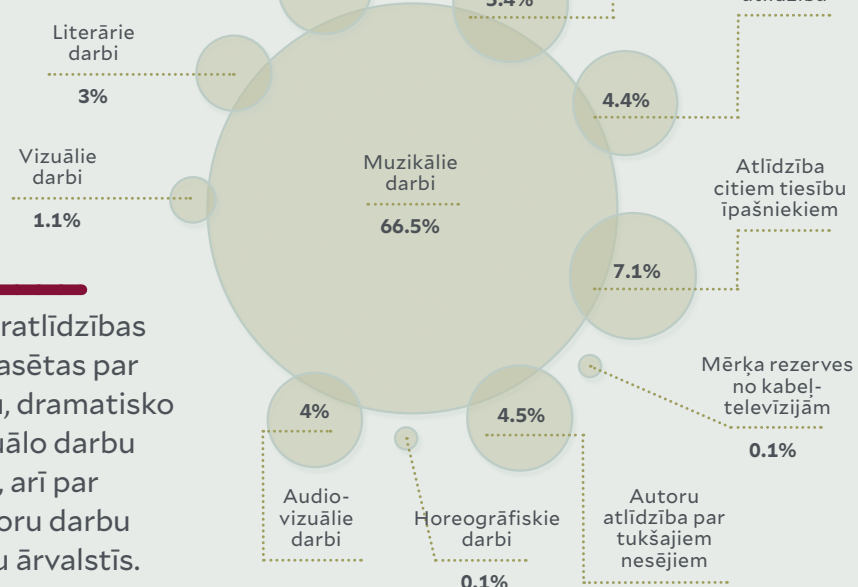
Ieņēmumi un izdevumi 2018 (EUR)

Ieņēmumi no tiesību pārvaldījuma (atlīdzība autortiesību un blakustiesību īpašniekiem)	6 846 420
Ieņēmumi no tiesību pārvaldījuma ieguldījumiem (banku procenti)	187
Atskaitījumi tiesību pārvaldījuma izdevumiem (izdevumi pārvaldījumam)	1 380 150
Atlīdzība, kas pienākas autortiesību vai blakustiesību subjektiem	5 538 457

Iekasētā atlīdzība 2018 (%)

Summa (EUR)

6 846 607

Lielākās autoratlīdzības summas iekasētas par muzikālo darbu, dramatisko un audiovizuālo darbu lietojumu, arī par Latvijas autoru darbu izmantojumu ārvalstīs.

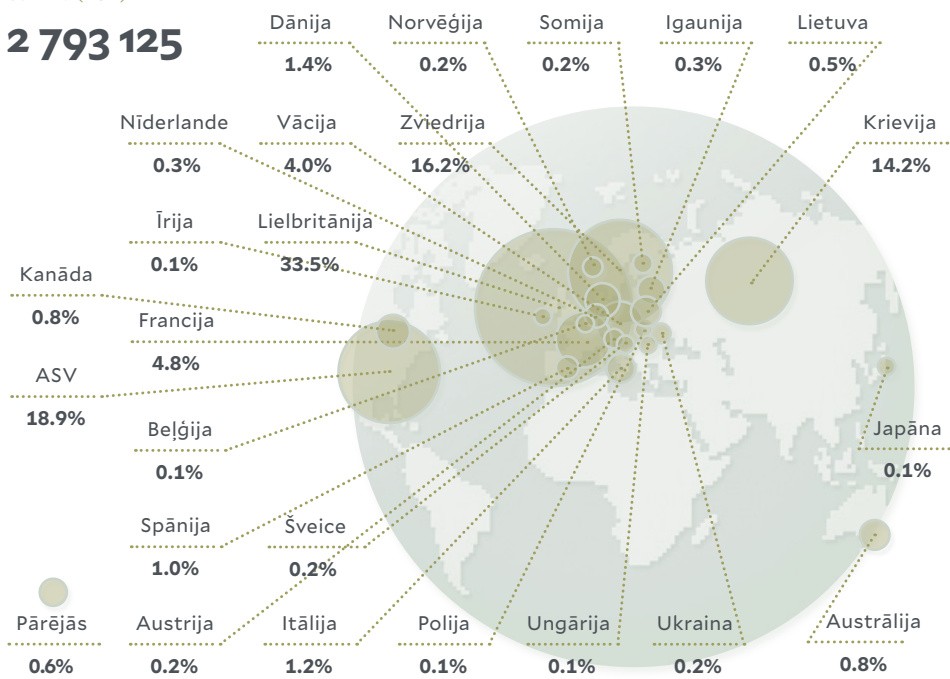
Ziņas

Ārvalstu autoriem no Latvijas

2018 (%)

Summa (EUR)

2 793 125

2018. gadā restorānu, tirdzniecības zāļu un pakalpojumu sniegšanas nozarē kopējais licencēto objektu skaits saglabājies iepriekšējo gadu līmenī. 2018. gadā Muzikālo darbu nodaļa ir turpinājusi pilnveidot licencēšanas procesa vadību, kas dod iespēju ekonomēt licencēšanas procesa administratīvās izmaksas. Trijos segmentos – veikalu, sabiedriskās ēdināšanas un pakalpojumu sniegšanas sektoros – uzņēmumu vadītājiem turpinām piedāvāt neterminētas (beztermiņa) licences. Lielākā daļa uzņēmēju izmanto iespēju pieteikumus licenču saņemšanai iesniegt tiešsaistes režīmā. Licenciātu atziniņu guvusi 2017. gadā racionalizētā pieteikumu iesniegšanas forma ēdināšanas, tirdzniecības un pakalpojumu sniegšanas uzņēmumiem, nodrošinot elektronisko pieteikuma iesniegšanu vienlaikus gan AKKA/LAA, gan blakustiesību atļaujas saņemšanai biedrībā LaIPA.

Audiovizuālo darbu nodaļa administrē Latvijā veidotu filmu izmantojumu publiskā izpildījumā, raidīšanu ēterā, publiskošanu, padarot tās pieejamas tiešsaistē, reproducēšanu (kas ietver arī filmu fragmentu iekļaušanu jaunos audiovizuālos un skatuves darbos). 2018. gadā nodaļa iekasēja 78 380 EUR, par 39% pārsniedzot 2017. gada ieņēmumus. Gandrīz trīskārt ir pieaudzis par filmu fragmentu reproducēšanu iekasētās atlīdzības apjoms – 2018. gadā tie kopumā bija 17 062 EUR. Lielāko daļu šās summas veidoja atlīdzība par filmu fragmentu iekļaušanu jaunos audiovizuālos darbos, ko varam skaidrot ar šāda izmantojuma intensitātes pieaugumu dažādu Latvijas valsts simtgadei veltītu projektu kontekstā. Par 25% pieauga arī iekasētā atlīdzība par filmu raidīšanu.

Mediju nodaļa administrē muzikālo darbu izmantojumu elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos, izplatot kabeļtelevīzijas un slēgtās interneta protokola televīzijas, to

Ziņas

reproducēšanu nesējos un izmantojumu tiešsaistē. 2018. gadā no elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem kopumā iekasēti 1 822 742 EUR, kas ir par 755 744 EUR mazāk nekā iepriekšējā gadā. Šāds kritums galvenokārt skaidrojams ar to, ka atšķirībā no iepriekšējā gada 2018. gadā no raidorganizācijām tiesas ceļā netika piedzītas tik vēra ņemamas summas.

Ieņēmumi par muzikālo darbu reproducēšanu un to padarīšanu par pieejamiem tiešsaistē 2018. gadā ir pieauguši par 23% attiecībā pret 2017. gadu. Ieņēmumu kāpums ir novērojams visos sektoros. Liels autoratlīdzības kāpums ir par fiziskajiem datu nesējiem (CD/DVD/LP) – 2018. gadā tas bija 25%. Fizisko datu nesēju tirgū popularitāti sāk atgūt vinila plates, kuru izdošanas pieaugums lielā mērā ietekmējis iekasētās atlīdzības pieaugumu 2018. gadā.

Atlīdzība no tiešsaistes platformām 2018. gadā pieaugusi par 26%. Šis kāpums lielākoties saistīts ar vairākiem projektiem, kas attiecināmi uz Latvijas valsts simtgades pasākumiem.

Literāro un dramatisko darbu nodaļa izsniedz licences un iekasē autoriem atlīdzību par literāro un dramatisko darbu izmantojumu. Nodaļa licencē arī muzikālo darbu publicēšanu grafiskā formātā jeb nošu izdošanu un šāda veida izmantojumu internetā. Savukārt, izsniedzot licences autoru darbu izmantojumam iestudējumos, tiek licencēts ne tikai tekstu (lugas, literārie darbi), bet arī muzikālo darbu (muzikāli dramatiski darbi, speciāli rakstīta mūzika un jau esoši muzikāli darbi), arī horeogrāfisku un scenogrāfisku darbu (scenogrāfija un kostīmi) izmantojums teātru iestudējumos, tāpat šo iestudējumu ieraksts (reproducēšana) un raidīšana. Nodaļa iekasē autoratlīdzību arī par horeogrāfisko darbu raidīšanu televīzijā.

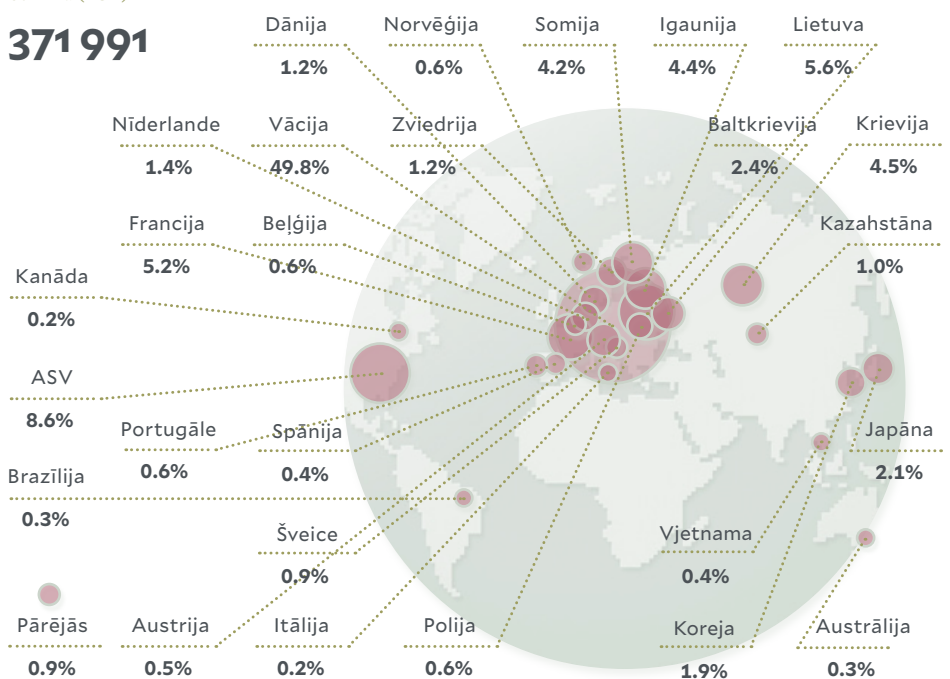
2018. gadā vērojams muzikālo darbu publicēšanas pieaugums, kas arī

Latvijas autoriem no ārzemēm

2018 (%)

Summa (EUR)

371 991

atspoguļojas iekasētās autoratlīdzības pieaugumā.

Teātru jomā AKKA/LAA pārstāvēto autoru darbu izmantošanas apjoms ir stabils. Izsniegto licenču un iekasētās autoratlīdzības apjomā nozīmīgu vietu ieņem arī ārvalstu autoru darbu izmantojums, rekordistes joprojām ir Francija un Krievija, licences izsniegtas arī par Itālijas un Skandināvijas valstu autoru darbu izmantojumu.

2018. gadā vērojams būtisks kritums par dramatisko darbu reproducēšanu izsniegto licenču skaita un iekasētās autoratlīdzības apjomā, tas saistīts ar finansējuma samazināšanos (drīzāk – finansējuma pārtraukšanu) teātru iestudējumu ierakstiem.

Vizuālo darbu nodaļa administrē vizuālo un fotogrāfisko darbu plašo un daudzveidīgo izmantojumu – reproducēšanu, publicējot dažādos iespieddarbos (grāmatās, preses izdevumos, brošūrās, izstāžu katalogos utt.), reproducēšanu plakātos, uz dažādiem materiāliem, reproducēšanu datu nesējos,

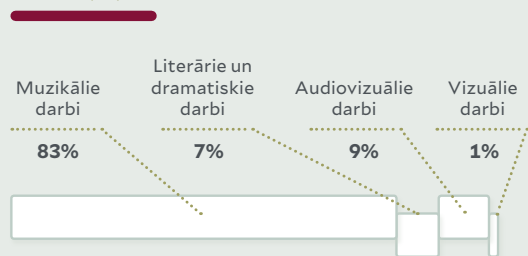
filmās, arī reprodukciju izmantojumu iestudējumos, raidīšanu televīzijā un publiskošanu internetā.

Vizuālo un fotogrāfisko darbu autoriem 2018. gadā savāktā atlīdzība ir 78 765 EUR, kas ir par 2% vairāk nekā iepriekšējā gadā. Sakarā ar valsts simtgades svinībām 2018. gadā būtiski palielinājās vēsturisko fotogrāfiju izmantojums, tās publicējot un reproducējot. Pērn izmantojuma veids, par kuru mākslinieki guva lielāko atlīdzību salīdzinoši ar iepriekšējo periodu, bija publicēšana – 17 487 EUR, kas ir 4 reizes vairāk nekā iepriekš.

Pašmāju autoru vizuālos un fotogrāfiskos darbus plaši izmanto arī ārzemēs. 2018. gadā 184 118 EUR tika saņemti un sadalīti par izmantojumu internetā un kabeļtelevīzijās. Tie autori, kuri saņem atlīdzību par darbu raidīšanu televīzijā, turpina saņemt arī daļu atlīdzības no kabeļtelevīzijām un nesēju atlīdzības.

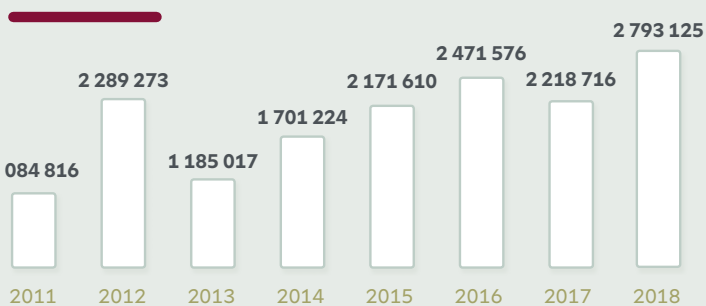
Ārvalstu autoriem no Latvijas pa darbu veidiem

2018 (%)

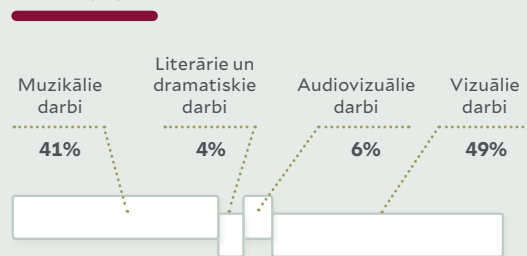
Ārvalstu autoriem no Latvijas

2011–2018 (EUR)

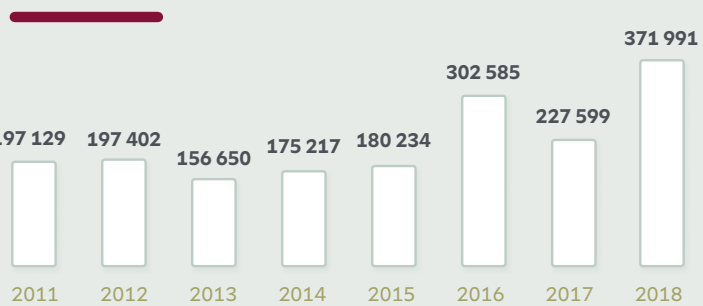
Latvijas autoriem no ārzemēm pa darbu veidiem

2018 (%)

Latvijas autoriem no ārzemēm

2011–2018 (EUR)

Ziņas

Par 2017. gada **publisko patapinājumu** no valsts budžeta saņemti 302 226 EUR.

Par grāmatām, notīm, fonogrammu un filmu kopijām, kas 2017. gadā izsniegtas Latvijas bibliotēkās, tika sadalīti 261 687 EUR, no tiem 259 162 EUR autoriem un 2 525 EUR blakustiesību īpašniekiem. Atlīdzību, pamatojoties uz 131 bibliotēkā un bibliotēkas filiālē apkopotajiem izsnieguma datiem, saņēma 1926 autori vai viņu mantinieki.

Salīdzinājumā ar 2017. gadu **nesēja atlīdzības** ieņēmumi 2018. gadā palielinājās par 235%. Palielinājums ir saistīts ar to, ka tika konstatēta maldinošas informācijas sniegšana AKKA/LAA par ievestajiem tukšajiem nesējiem. 2018. gadā no dažādiem avotiem ievācām un apkopojām datus par ievestajiem tukšajiem nesējiem, salīdzinājām tos ar AKKA/LAA tukšo datu nesēju ievadēju reģistru un ievadēju sniegtajām atskaitēm, tā atklājot vairākus komersantus, kas nebija reģistrējušies vai arī iesniedza nepilnīgas atskaites.

Kopumā iekasēto atlīdzību AKKA/LAA pakāpeniski dalījusi un izmaksājusi visā 2018. gada laikā.

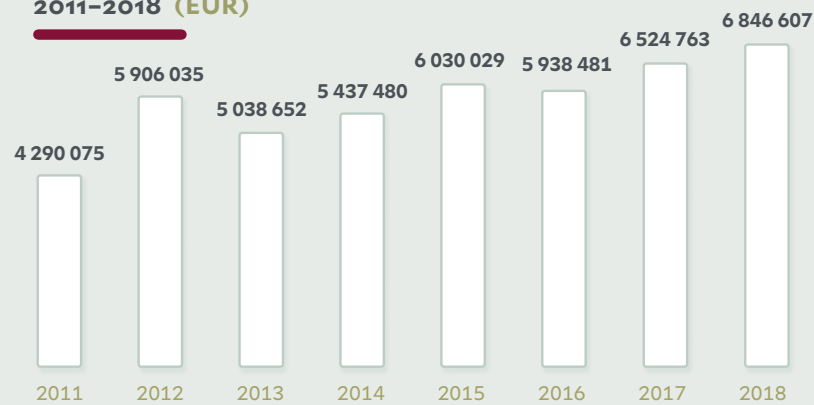
Saskaņā ar starptautiskajiem standartiem un AKKA/LAA kopsapulces lēmumu sadalēs turpinām izmantot gan pilna apjoma programmas, gan analogās, gan izlases programmas. No koncertiem un lielajām raidorganizācijām iekasēto atlīdzību sadalām, izmantojot pilna apjoma programmas; nesēja atlīdzību dalām, izmantojot kompilētās analogās programmas; atlīdzību par mehāniskās mūzikas atskaņošanu sadalām, izmantojot gan analogās, gan izlases programmas.

2018. gadā no citām kolektīvā pārvaldījuma organizācijām tika saņemti 334 792 EUR, citām kolektīvā pārvaldījuma organizācijām tika izmaksāti 2 793 125 EUR.

Ieņēmumi no tiesību pārvaldījuma ieguldījumiem tiek sadalīti autortiesību un blakustiesību subjektiem. Atskaitījumi no ieņēmumiem tiek izmantoti tikai un vienīgi tiesību pārvaldījuma izdevumu segšanai.

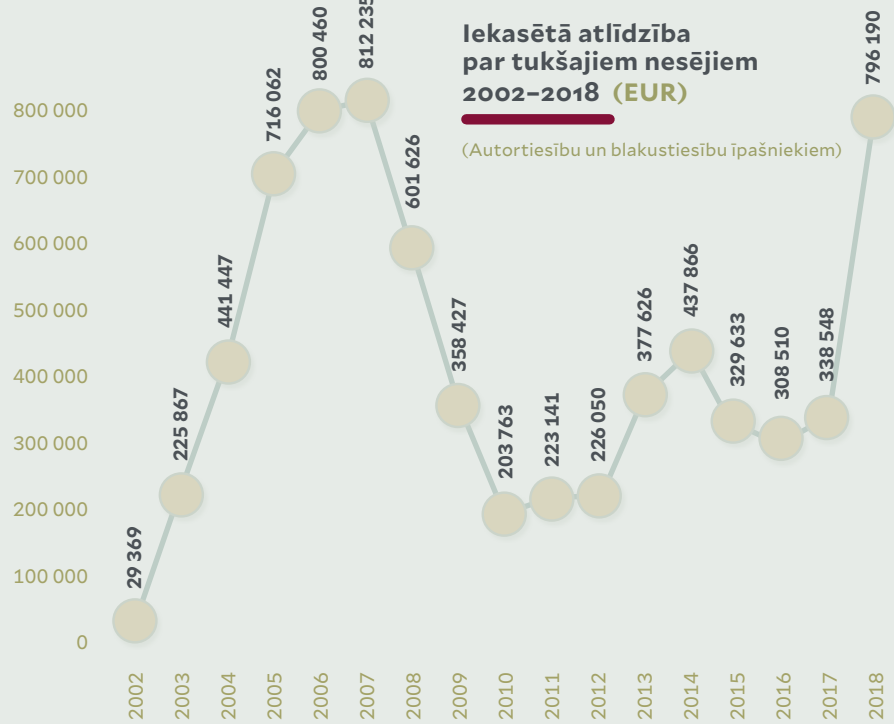
Lielāko izdevumu daļu kā ik gadu veido darba algas (683 531 EUR) un nodokļi (ienākuma nodoklis 149 337 EUR, valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas 162 008 EUR), pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu nolietojums (59 885 EUR), juridiskie pakalpojumi un debitoru parādu piedziņa (64 256 EUR), dalības maksa starptautiskajās biedrību apvienībās, ārvalstu datubāzu papildināšana (24 048 EUR) un citi izdevumi. Informāciju par izdevumiem var apskatīt biedrības AKKA/LAA 2018. gada pārskatā, kas atrodams mūsu biedrības mājaslapā.

Iekasētās atlīdzības summas 2011–2018 (EUR)

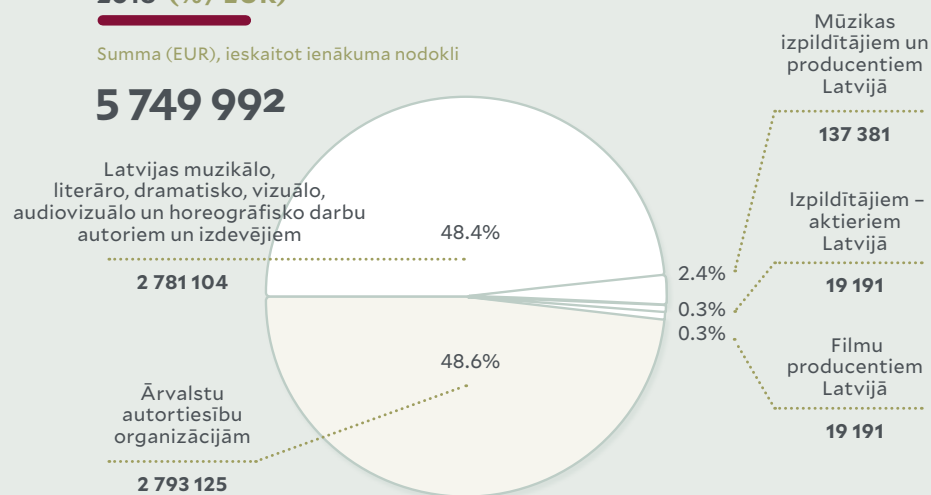
Iekasētā atlīdzība par tukšajiem nesējiem 2002–2018 (EUR)

(Autortiesību un blakustiesību īpašniekiem)

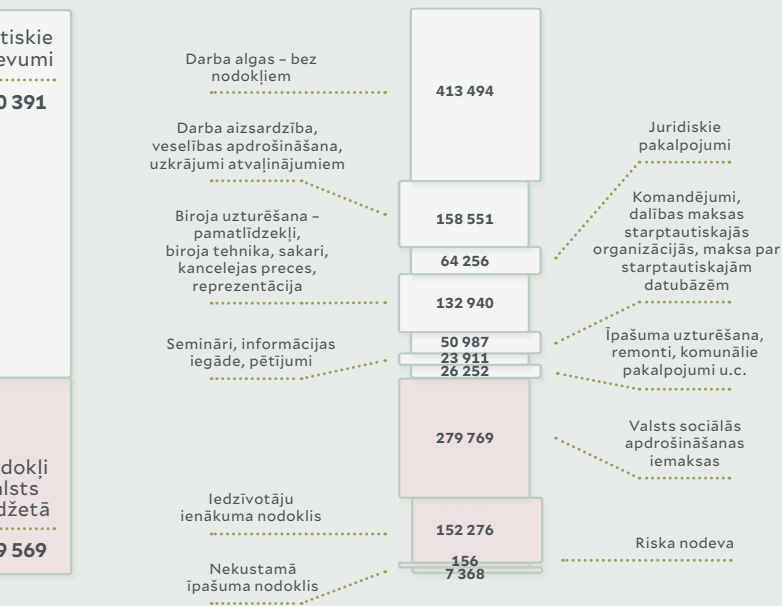
Izmaksātā atlīdzība 2018 (%/EUR)

Summa (EUR), ieskaitot ienākuma nodokli

2018. gadā izmaksātā atlīdzība/nodokļi/faktiskie izdevumi (EUR)

Izmaksātā atlīdzība tiesību īpašniekiem Latvijā	Izmaksātā atlīdzība tiesību īpašniekiem ārvalstīs	Faktiskie izdevumi
2 532 069	2 793 125	870 391
Nodokļi valsts budžetā		Nodokļi valsts budžetā
424 798		439 569

Tātad:

Tiesību subjektiem kopumā izmaksātā atlīdzība 5 749 992 EUR

Tiesību subjektiem kopumā vēl neapreķinātā atlīdzība 4 056 419 EUR

Tiesību subjektiem kopumā aprēķinātā, bet vēl neizmaksātā atlīdzība 565 308 EUR

Tiesību subjektiem kopumā neizmaksājamā atlīdzība 266 345 EUR

Tiesību subjektiem vēl neapreķinātā atlīdzība 4 056 419 EUR pamatā attiecas uz 2018. gadā iekasēto atlīdzību, par kuru vēl nav saņemtas un apstrādātas atskaites par darbu izmantojumu. Tās tiks apstrādātas 2019. gada laikā.

Tiesību subjektiem kopš 2014. gada kopumā aprēķināto, bet vēl neizmaksāto atlīdzību 565 308 EUR apmērā nav iespējams izmaksāt šādu iemeslu dēļ:

- nav norādīts bankas konts,
- mirušam tiesību īpašniekam nav pieteicies mantinieks,
- uzkrātā atlīdzība nepārsniedz 5 EUR,
- tiesību īpašnieks ir devis rīkojumu uz laiku apturēt atlīdzības izmaksu.

Neizmaksājamā atlīdzība 266 345 eiro: ievērojot Autortiesību kolektīvā pārvaldījuma likuma 23. pantu, ieņēmumi no tiesību pārvaldījuma (atlīdzība) atzīstami par neizmaksājamiem, ja autortiesību subjekts,

kam pienākas atlīdzība, nav noskaidrots vai atrasts triju gadu laikā pēc tā finanšu gada beigām, kurā atlīdzība iekasēta, un AKKA/LAA ir veikusi visu iespējamo, lai autortiesību subjektu noskaidrotu vai atrastu.

Neizmaksājamo atlīdzību uzglabā 3 gadus, pēc minētā perioda tā atbilstoši 2017. gada 14. oktobra AKKA/LAA kopsapulces lēmumam tiek novirzīta

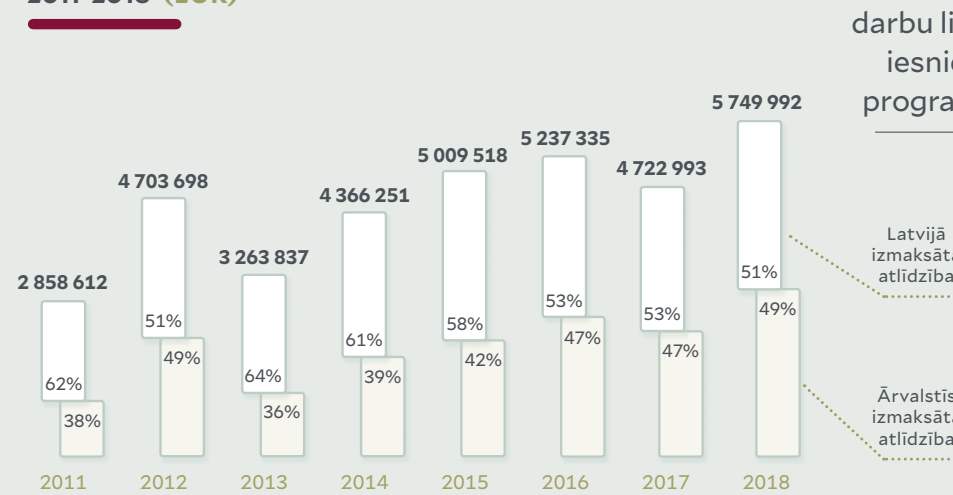
Kultūras un izglītības fondam (turpmāk – KI fonds).

2018. gadā tiešos tiesību pārvaldījuma līgumus ar AKKA/LAA noslēdza 120 jauni Latvijas autori. Latvijas muzikālo darbu datubāze papildinājās ar 19 039 jauniem darbiem. AVIS datubāzē tika apstrādātas 23 440 darbu lietotāju iesniegtās programmas.

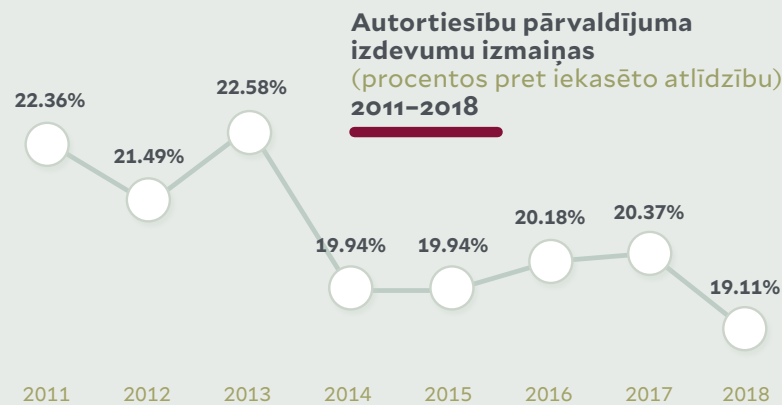
Biedrības AKKA/LAA Kultūras un izglītības fonds (turpmāk – KI fonds) ir izveidots saskaņā ar Autortiesību kolektīvā pārvaldījuma likuma 12. panta 1. daļas 9. pantu un 19. panta 1. daļas 3. pantu. KI fonda līdzekļiem 2018. gadā tika pievienota atlīdzība 107 182,46 EUR apmērā, kas 2014. gadā atzīta par neizmaksājamu.

KI fonda līdzekļi tika izmantoti: autoru stipendijām (36 400 EUR), Autora balvai un Autortiesību bezgalības balvai un to pasniegšanas sarīkojumiem (48 503 EUR), informatīvo materiālu izgatavošanai un izglītojošu pasākumu realizācijai (21 146 EUR), dalībai biedrībā „Par legālu saturu” (2000 EUR). Fonda līdzekļu atlikums 2018. gada 31. decembrī bija 269 310 EUR.

Izmaksātās atlīdzības summas 2011–2018 (EUR)

Autoru mantisko tiesību administrēšanas jeb pārvaldījuma izdevumi pagājušogad vidēji bijuši 19,11% (2017. gadā – 20, 37%), lai gan, kā zināms, dažādiem darbu izmantojuma veidiem tie ir atšķirīgi, piemēram, 10% atskaitījumi tiek piemēroti dramatisko darbu izmantojumam teātros, savukārt lielākie atskaitījumi 24% apmērā, ņemot vērā darbu izmantojuma apjomu, vēl aizvien ir par darbu raidīšanu radio un televīzijā, arī par izmantojumu internetā.

2018. gadu AKKA/LAA beigusi ar EUR 3 720 lielu ieņēmumu pārsniegumu pār izdevumiem.

Pilns 2018. gada pārskats un revidenta ziņojums elektroniski iesniegts VID elektroniskās deklarēšanas sistēmā. Pārskats par AKKA/LAA savāko un autoriem sadalīto atlīdzību tiek iesniegts Starptautiskās autoru un komponistu biedrību konfederācijas (CISAC) sekretariātam. Gada pārskats tiek publicēts arī AKKA/LAA mājaslapā www.akka-laa.lv.

Visus šos lielos darbus veica 34 darbinieki – par vienu mazāk nekā 2017. gadā. Priecājos, ka izveidojies labs kolektīvs, kurā pastāv ļoti neievērojama darbinieku mainība. Katrs darbinieks mums ir vērtība, jo vismaz 25 darbinieku darbs ir unikāls Latvijas mērogā, t.i., nekur citur tādu darbu nedara un tādām darbam neapmāca. Turklāt atcerēsimies, ka esam ne nacionāla, bet globāla organizācija, pasaules biedrību konfederācijas un Eiropas apvienību dalīborganizācija. Nodaļu vadītāji regulāri piedalās starptautiskās tehnisko komisiju sēdēs, uzturot nepārtrauktu starptautisko sadarbību arī ikdienā. Svarīga ir gados izveidotā starptautiskā sadarbība, taču tikpat svarīga ir sadarbība Latvijā, tāpēc labi, ka mums ir stabils, pieredzējis kolektīvs. Un labi, stabili darba rezultāti.

Inese Paklone,
biedrības AKKA/LAA izpilddirektore

Ko spriež padome

2019. gada 31. janvāra sēdē padome apstiprināja AKKA/LAA Kultūras un izglītības fonda līdzekļu izlietojumu 2018. gadā un 2019. gada ieņēmumu un izdevumu tāmi. Ar padomes akceptu turpināsies tradīcija autoriem

gadījumā 30/70, prozā – 50/50 un dramaturģijā – 40/60.

AKKA/LAA padomes **28. februāra sēdes** darba kārtībā bija izmaiņas par muzikālu darbu izmantojumu un darbu retranslēšanu iekasētās atlīdzības sadales noteikumos. Lēmums – akceptēt kārtību, ka ar ārzemju TV retranslēto mūzikas saturu strādājam, atlasot mūsu autoru darbus un pārējo sadalei atdodot tādām ārvalstu partnerorganizācijām, kam ir pieejama programma, pēc kā atlīdzību sadalīt. Turpmāk spēkā būs princips, ka atlīdzību par autoru darbu retranslēšanu Latvijā veidotās TV programmās dalīs, to pēc pieprasījuma saņemšanas iekļaujot nākamajā sadalē, nevis kavējot iepriekšējo sadali. Padome arī lēma, ka jāturpina veidot līdzekļu rezervi AKKA/LAA vienotās informācijas sistēmas (AVIS) uzlabošanai. Tuvākais darbs – literāro un vizuālo darbu reģistra veidošana.

21. martā AKKA/LAA padome apstiprināja biedrības 2018. gada faktiskos izdevumus un finanšu pārskatu. Izmaiņas ieviestas muzikālo darbu reproducēšanas tarīfos – tagad, samaksājot 17, 07 EUR gadā, amatieru kolektīvi savu koncertu vai izrāžu pavadmūziku varēs salikt vienā diskā, nevis vadāt līdzī piecus dažādus. Padome balsojumā piešķirā Autora stipendijas un noskaidroja Autora balvas 2019 laureātus. Ar 500 EUR no Kultūras un izglītības fonda līdzekļiem padome atbalstīja dziesmu

nometni „RIGaLIVE” (Rīga, 2019. gada 2.–4. aprīlis). Finansiālais atbalsts piešķirts, lai apmaksātu vieslektores Meldras Gūžas (BIMMI *Birmingema* pasniedzēja un “*Song Lab*” līdzīpašnieces, producentes, dziesmu autores) meistarklases un nodrošinātu viņas dalību nometnē.

16. maija sēdē padome vienotās, ka šāgada kopsapulce sanāks 1. augustā plkst. 15. Ja kvoruma trūkuma dēļ būs nepieciešama atkārtota sapulce, tā notiks 22. augustā plkst. 15. Vieta – AKKA/LAA birojs A. Čaka ielā 97. Darba kārtībā – izpilddirektores un prezidenta ziņojumi par darbu 2018. gadā, atklātības ziņojumi un to apstiprināšana. Padome kopsapulcei piedāvās arī grozījumus vispārīgajos noteikumos par tiesību pārvaldības ieņēmumu sadali. Pašreizējā redakcijā Latvijā iekasētās nesēja atlīdzības sadales noteikumos paredzēts atlīdzības sadalījums, taču tas pamatojas uz tagad jau novecojušiem datiem (2012. g. SKDS aptauja par autordarbu kopēšanu un ierakstīšanu). Priekšlikums – jauna redakcija, kur likta atsauce nevis uz konkrētu, bet „jaunāko pētījumu”, līdz ar to padome varēs noteikt procentuālo sadalījumu, balstoties uz svaigākajiem datiem un neatkarīgi no tā, kurš pētījumu nodrošinājis – KM vai AKKA/LAA.

Ieva Kolmane,
AKKA/LAA KI fonda sabiedrisko attiecību speciāliste

Priecājamies par sadarbību

Zināms, ka Ilze Karpa ir sociālo zinātņu bakalaurs, grāds ir arī grāmatvedībā un finansēs. Viņa glezno, dzied korī, ir lasītāja, ceļotāja un liela smējēja. Taču labāk pavaicāsim pašai.

- **Kas tu esi?**
Ilze Karpa, AKKA/LAA Dokumentācijas un sadales nodaļas vadītāja palīgs.
- **Tu esi atbildīga par autoriem, vai ne?**
Neoficiāli to sauc par Autoru daļu, jā, bet tā ir daļa no mūsu Dokumentācijas nodaļas. Parasti cilvēks nāk pie manis ar domu, ka „es saceru dzeju vai mūziku, tagad būšu autors”.
- **Grib „reģistrēties”?**
Autori nāk apmulsuši – domā, ka es „piešķiršu autortiesības” viņu darbiem. Tad es stāstu, ka autortiesības piešķir likums, nevis mēs, un autors jūtas vīlies.

Kāpēc nāk slēgt līgumu tie, kuri saprot, ka mēs autortiesības nepiešķiram un mēs neesam tie, kas var nodrošināt, ka darbu tev „nenozags”?

Mēs pārvaldām darbu izmantojumu. Parasti saku – ja darbs nekur neskan, ja neviens to neizmanto radio, televīzijā, publiskos pasākumos klubos, bāros, slēgt līgumu nav vajadzības. Mēs esam vajadzīgi tiem, kas paši nespēj izskraidīt pa visām kafējnīcām, lai personiski izsniegtu atļaujas atskaņot savus darbus. Reizēm atnāk nepilngadīgs autors, kas grib reģistrēt savas autortiesības, to mēs nevaram – jānāk ar vecākiem.

- **Tu arī saki – „reģistrēt autortiesības”.**
Jā, es domāju – reģistrēt kā autorus.

Kas ir tas, kas arvien jāatgādina arī tiem autoriem, kas noslēguši līgumu par darbu izmantojuma pārvaldījumu?

Tie, kas prasa, kur ir mana nauda, vērsas pie grāmatvedības. Ja izmantotājs ir samaksājis, nauda ir.

- **Tava joma ir arī muzikālo darbu reģistrācija.**

Reģistrējam muzikālos un horeogrāfiskos darbus – tikai tādēļ, lai korekti sadalītu

Foto: © Oskars Krūmiņš

autoratlīdzību starp mūzikas, teksta autoriem un aranžētājiem, nevis tādēļ, lai darbam būtu „nostiprinātas autortiesības”.

- **Kas notiek, ja darbs – piemēram, dziesma – tiek neprecīzi reģistrēts?**

Tā nav mūsu atbildība, autors ar parakstu apliecina, ka ziņas ir korektas. Ja rodas šaubas, mēs ar autoriem sazināties un noskaidrojam, kas un kā.

- **Līgumā ar AKKA/LAA ir arī pants, kas nosaka autora pienākumu paziņot, ja ir mainījušies kādi saziņas dati vai rekvizīti.**

Protams, tas ietekmē gan nodokļu nomaksu, gan mūsu iespēju ar autoru sazināties. Aktuālākā ir e-pasta adrese un arī tālruna

numurs, sevišķi gadījumos, kad redzam, ka atskaitēs parādās darbs, kurš vēl nav reģistrēts, vai kāds cits autors, izrādās, grib izmantot tavu darbu.

- **Un ja mūsu datubāzē ir tālruna numurs ar 5 cipariem kopš seniem gadiem?**

Ja saviem spēkiem pēdas nevaram sadzīt, autors, visticamāk, paliek neinformēts. Pašam autoram ir svarīgi, lai saziņas informācija būtu derīga.

- **Kāds tev pašai – no tava amata viedokļa – ir ideāls autors?**

Man pietiktu ar to, ka cilvēks mūsu mājaslapā ir izlasījis visu, kas attiecas uz viņa tiesībām un pienākumiem. Ja tu izmanto cita autora darbu, tev ir jāprasa atļauja utt. Ja esi informēts par autortiesību lietām, tu esi ideāls autors. To jau es visiem arī izstāstu. Man patīk jaunie autori – grupa atnāk, kabinetā nodzied dziesmu un saka – jau skan! Dejas pagaidām nav dejujuši, bet dziedājuši gan.

- **Vai ir kaut kas, uz ko tu autorus gribi aicināt?**

Ir ļoti labi, ja autori izglītojas autortiesību jomā, stāsta draugiem, kas ir labi, kā ir pareizi, kā darbojas autortiesību pārvaldījums, kā iesaistīties, kā mēs priecājamies, ja dabūjam ziņas par pasākumiem, kuros autori piedalījušies gan tepat, Latvijā, gan ārzemēs. Jo informācija ir būtiska, lai mēs mūsu autoru tiesības varam kvalitatīvi administrēt. Jā, mēs ļoti priecājamies par tādiem autoriem, kas saprot, ka mēs kopā esam atbildīgi par mūsu sadarbību, ka no savas puses atbildam par mantiskajām tiesībām, bet ne personiskajām – t.i., mēdz būt gadījumi, kad tikai pats autors var celt pretenzijas izmantotājam, kurš, piemēram, pie publicēta darba nav minējis autora vārdu vai darbu ir nesaskaņoti pārveidojis. **Līgums, ko mēs noslēdzam, paredz, ka jāstrādā ir abām pusēm.** Priecājamies par ražīgu sadarbību!

Jautāja Ieva Kolmane,

AKKA/LAA KI fonda sabiedrisko attiecību speciāliste

Martā AKKA/LAA interneta vietnē atklāts katram interesentam pieejams un ar meklētāju aprīkots [muzikālo darbu katalogs](#). Jāņem vērā, ka tur iekļauti biedrības tieši pārstāvētu – tātad lielākoties Latvijas autoru darbi, kas

reģistrēti AKKA/LAA datubāzē. Katalogā atainojas informācija, ko par darbu sniedzis autors/autori, līdz ar to ne katram šobrīd ir zināms izdevējs vai izpildītājs. Autorus lūdzam apmeklēt katalogu, lai sekotu līdz ziņām par reģistrētajiem darbiem

un nepieciešamības gadījumā palīdzētu tās darīt precīzākas. Muzikālo darbu izmantotājiem, tostarp pasākumu rīkotājiem, katalogs atvieglos uzdevumu korekti aizpildīt programmas paziņojumus jeb atskaites, kas savukārt drošāku un ātrāku

daris atlīdzības sadales darbu. Jautājumu un neskaidrību gadījumā dodiet ziņu: info@akka-laa.lv!

7. jūnijā AKKA/LAA mūzikas autorus aicināja uz semināru „Mūzikas autors internetā”. Hiphopa

mūziķis, bīteikers un mūzikas producentes ansis dalījās pieredzē – kā rīkoties, autora garadarbu sagatavojot dzīvei interneta platformās, kas ir distributoru un kā darba gaitas internetā pieskatīt.

AKKA/LAA Mediju nodaļas darbinieki izstāstīja par mūzikas dzīvi internetā kolektīvā autortiesību pārvaldījuma organizācijas ieskatā – kā autoratlīdzība ģenerējas un tiek līdz darba autoram.

Ziņas

INFORMĀCIJA TIESĪBU ĪPAŠNIEKIEM

SLĒDZOT LĪGUMU, AUTORS VAI VIŅA MANTINIEKS PILNVARO AUTORU BIEDRĪBU AKKA/LAA PĀRVALDĪT DAĻU VIŅU AUTORTIESĪBU – MANTISKĀS TIESĪBAS

Līgumu slēdz, ja pārvaldāmās tiesības un darbu veidi ietilpst AKKA/LAA darbības jomā.
Ārzemēs autora intereses pārstāvēs vairāk nekā 130 māsu organizāciju.

KO DARA AKKA/LAA?

Izsniedz licences

jeb atļaujas izmantotājiem par darbu un tiesību veidiem, kam autors to pilnvarojis, – noslēdzot līgumu ar AKKA/LAA, autors vairs nav tiesīgs pats izsniegt licences savu darbu izmantošanai attiecībā uz tiem darbu un tiesību veidiem, kuri uzticēti biedrībai.

Iekasē atlīdzību

Autoratlīdzības apmēru, ko biedrība iekasē autora labā, nosaka tarifi, kurus apstiprina AKKA/LAA padome.
Tarifi pieejami AKKA/LAA interneta vietnē.

Sadala atlīdzību

Atlīdzības Vispārīgos sadales noteikumus apstiprina AKKA/LAA biedru kopsapulce, savukārt padome, ja nepieciešams, pieņem sīkākus sadales noteikumus specifiskiem gadījumiem.
Vispārīgie sadales noteikumi pieejami AKKA/LAA interneta vietnē.

Ietur pārvaldījuma izdevumus

AKKA/LAA kopsapulce ir noteikusi, ka autora tiesību pārvaldījuma izdevumu segšanai no atlīdzības drīkst ieturēt ne vairāk kā 25%. Faktiski piemērotos procentus nosaka AKKA/LAA padomes apstiprināts nolikums katram darbu veidam un to izmantošanas veidam; nolikums pieejams AKKA/LAA interneta vietnē.

Sniedz pārskatus

Biedrība atskaitās autoriem, māsu organizācijām ārzemēs un uzraugošajai valsts institūcijai – Kultūras ministrijai par darbu izmantojumu, iekasēto un izmaksāto atlīdzību, samaksātajiem nodokļiem.

LĪGUMA GROZĪŠANA

Noslēgto līgumu var mainīt, paplašinot vai sašaurinot AKKA/LAA uzticēto tiesību klāstu, darbu veidus vai teritorijas.

LĪGUMA IZBEIGŠANA

Līgums nosaka sešu mēnešu izbeigšanas termiņu. Puses vienojoties var termiņu pieskaņot kārtējā gada 30. jūnijam vai 31. decembrim (tas saistīts ar sadales periodu).

AKKA/LAA UN AUTORA ELEKTRONISKĀ SAZIŅA AR E-PASTA STARPNIECĪBU
pusēm ir saistoša, ja sarakstē izmantots līgumā norādītais autora e-pasts.

BIEDRA STATUSS

Autors var kļūt par AKKA/LAA biedru, ja noslēgts līgums par mantisko tiesību pārvaldījumu. Autoram jāiepazīstas ar AKKA/LAA biedru pienākumiem un tiesībām un jāaizpilda pieteikums, kuru padome izskata tuvākajā sēdē, un autors tiek informēts par tās lēmumu. Iestāšanās maksa fiziskai personai ir 1,42 EUR, biedra maksas gada apmērs atkarīgs no saņemtās atlīdzības.

AKKA/LAA NESLĒDZ LĪGUMU AR AUTORU VAI VIŅA MANTINIEKU:

- ja beidzies autortiesību termiņš, t.i., pēc autora nāves aizritējuši 70 gadi;
- ja par to pašu darbu veidu, tām pašām tiesībām un tām pašām teritorijām jau noslēgts līgums ar citu mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju;
- ja autora darbi līdz šim brīdim nav izmantoti;
- ja mantisko tiesību kolektīvajam pārvaldījumam AKKA/LAA netiek uzticēta tās primārā darbības teritorija – Latvija.

Ziņas

INFORMĀCIJA TIESĪBU ĪPAŠNIEKIEM

KO DARA AUTORS?

Izvēlas,

kurus darbu, tiesību veidus un teritorijas uzticēt AKKA/LAA pārvaldījumam.
Teritorija līgumā ir noteikta kā visas pasaules teritorija, un autors līgumā var norādīt, kuras valstis vēlas izslēgt no AKKA/LAA uzticētā teritoriju klāsta.

Reģistrē

savu muzikālos un horeogrāfiskos darbus

- papīra formātā,
- elektroniski.

Noslēdzot līgumu, katram autoram tiek izveidots personiskais profils un pieejas informācija nosūtīta uz e-pastu.

Informē–

pilda savu pienākumu sniegt informāciju par dzīvesvietas, vārda, uzvārda, personas koda, pseidonīmu, bankas rekvizītu, tālruna numura, e-pasta izmaiņām.
Ja AKKA/LAA rīcībā nav aktuālu datu, ir ierobežotas iespējas iekasēt un izmaksāt atlīdzību, t.i., autors varētu atlīdzību nesaņemt.

Izsniedz nekomerciālās licences

Autortiesību kolektīvā pārvaldījuma likums ļauj autoram izsniegt licences savu darbu nekomerciālam izmantojumam. Šāda licence nedrīkst paredzēt nekādu samaksu vai citus labumus. Arī darbu izmantotājs nedrīkst gūt nekādus labumus no darbu izmantojuma, piemēram, pasākums nedrīkst būt ar ieejas maksu, saistīts ar kāda produkta reklāmu, saņemtu finansējumu, ziedojumiem u.tml.
Autoram jāpārliecinās, vai licence atbilst visiem kritērijiem, un jāinformē AKKA/LAA par šādas licences izsniegšanu 15 dienas pirms darbu izmantojuma.

TIESĪBAS, KURU PĀRVALDĪJUMU AUTORS VAR UZTICĒT AKKA/LAA:

PUBLISKI IZPILDĪT DARBUS

- muzikālā priekšnesumā koncertā (dzīvais izpildījums),
- atskaņojumā no fonogrammas,
- lugas uzvedumā teātrī, dzejas vai prozas lasījumā sarīkojumā,
- filmas demonstrēšanā,
- radio vai TV atskaņošanā kafejnīcā, veikalā u.c.;

RAIDĪT DARBUS

- TV un radio ēterā programmu ietvaros,
- satelītapraidē u.c.;

PADARĪT DARBUS PIEEJAMUS SABIEDRĪBAI PA VADIEM VAI CITĀDI

paša izvēlētā laikā un vietā

- straumēšanas servisos, piem., *Spotify* u.c.,
- portālos, kuri piedāvā autoru darbu skatīšanos/klausīšanos „pēc pieprasījuma”, piem., *Youtube*,
- TV arhīvos u.c.

Lai saņemtu atlīdzību par muzikālu darbu digitālu kopiju piegādi (lejupielādi), jāuztic arī tiesības reproducēt darbus;

REPRODUCĒT DARBUS

- izgatavojot darbu kopijas fiziskā formā (CD, DVD u.c.),
 - reproducējot vizuālus darbus kartītēs, plakātos, apdrukās u.c.
- Lai saņemtu atlīdzību par muzikālu darbu digitālu kopiju piegādi (
- iTunes*
- un citi digitālo fonogrammu piegādātāji), jāuztic arī tiesības padarīt darbu pieejamus;

PUBLISKOT DARBUS

- tiešraidē internetā, piem., koncerta tiešraidē,
- dzīvā koncerta translācijā kinoteātrī u.c., kur autora darbus iespējams klausīties vai skatīties konkrētajā brīdī vai vēlāk, nekā notiek faktiskā raidīšana TV programmas ietvaros, tomēr tie nav pieejami jebkurā brīdī;

PUBLICĒT DARBUS

- darbus publicējot laikrakstos, žurnālos, grāmatās u.c.,
- publicējot notis (līgums neattiecas uz darbu pirmpublicējumiem);

RETRANSLĒT DARBUS

Latvijā retranslēšanu kabeļtīklos utt. pārvalda tikai kolektīvi. Par atlīdzības saņemšanu no citām valstīm jāpilnvaro AKKA/LAA;

MUZIKĀLUS DARBUS IEKĻAUT FILMĀS (SINHRONIZĀCIJA)

Jeb visu veidu audiovizuālos darbos (raidījumos, filmās, seriālos utt.).

* UZMANĪBU!

AKKA/LAA nepārvalda autoru personiskās tiesības, piemēram, nesniedz atļauju darbu tulkot vai aranžēt, izmantot reklāmās.

AKKA/LAA
• A. Čaka 97, Rīga, LV-1011, Latvija • +371 67506131 •
• info@akka-laa.lv • www.akka-laa.lv •

Vēsturiska autoru un Eiropas demokrātijas uzvara

Pēc trijus gadus ilgām diskusijām un par spīti masīvai, interneta tehnoloģiju gigantu virzītai dezinformācijas kampaņai, 26. martā Eiropas Parlaments Strasbūras plenārsēdē nobalsoja par jauno direktīvu, kas Eiropas Savienībā regulēs autortiesību jautājumu digitālajā vienotajā tirgū.

Eiropas autoru un komponistu biedrību apvienības *GESAC* prezidents Anderss Lasens (*Anders Lassen*) to nosauca par Eiropas autoru nenovērtējamu uzvaru – tagad būs iespēja izmantot savas tiesības un saņemt taisnīgu atlīdzību no tādām tiešsaistes platformām kā *YouTube* vai

Facebook. Eiropā stāties spēkā **sabalansēts regulējums, kas digitālajai ekonomikai ļaus attīstīties roku rokā ar radošo sektoru**.

GESAC ģenerāldirektore Veronika Debrosa (*Véronique Desbrosses*) piebilda: vienlīdz svarīgi, ka ar šo balsojumu pilsoņiem tiek vēstīts – saujiņa gigantisku kompāniju, kas piekopj iebiedēšanas taktiku, nespēj manipulēt ar Eiropas lēmējvaru.

Kopš 2001. gada, kad spēkā stājās iepriekšējā direktīva, mediju tehnoloģijas ir tik strauji attīstījušās, ka pārvērtušās līdz nepazīšanai. Tiešsaistes platformu, kuru saturu augšuplādē lietotāji, tolaik nemaz nebija. Tagad, kad platformas ar šo saturu pelna, autoru daļa peļņā izrādās smieklīgi maza. Jaunā direktīva lielajām interneta platformām uzliek par pienākumu vienoties ar mūzikas ierakstu kompānijām, izdevējiem, mediju un autoru organizācijām par autordarbu izmantošanas nosacījumiem. Tāpat

par nelicencētu materiāla augšupielādi turpmāk būs atbildīgs nevis lietotājs, bet platformas īpašnieks, kas līdz šim izmantoja t.s. drošās zonas principu – pārkāpuma nav, ja pakalpojuma sniedzējs nelegālo saturu operatīvi padarījis nepieejamu, kolīdz saņemta tiesību īpašnieka pretenzija.

Jaunā kārtība nepavisam **nenozīmē vārda brīvības ierobežošanu vai cenzūras uzvaras gājienu**, kā to pasaulei pēdējos gados raudzīja iestāstīt globālo platformu lobijs. Tā paredz virkni atvieglojumu pētniecības, kultūras mantojuma saglabāšanas un izglītības iestādēm, par interneta tehnoloģiju gigantu netiek uzskatīta ne Vikipēdija, ne citas platformas, kas darbojas ne jau tādēļ, lai piesaistītu reklāmu un gūtu peļņu.

Pārskatītā Autortiesību direktīva ES dalībvalstīm savos likumos būs jāievieš divu gadu laikā.

Ieva Kolmane,

AKKA/LAA KI fonda sabiedrisko attiecību speciāliste

Labā prakse tulkotāju un izdevēju sadarbībā

Eiropas Literāro tulkotāju asociāciju padome (*CEATL*) nākusi klajā ar ieteikumiem godprātīgu līgumu slēgšanā starp literāra teksta tulkotāju un izdevēju. Vadlīnijas publicētas *CEATL* mājaslapā.

kādu finansiālu atbalstu. Atlīdzībai arī jābūt tieši proporcionālai izdevuma noietam tirgū, un tulkotājam pienākas daļa no peļņas, kas gūta darba atkārtotā izmantojumā – e-grāmatas, audiogrāmatas vai citā formātā.

Parakstot līgumu, tulkotājs saņem avansu vismaz 30% apmērā no līgumā minētās pamatsummas, un pārējais jāizmaksā ne vēlāk kā 60 dienu laikā pēc tulkojuma nākšanas klajā.

Ja tulkotāju lūdz veikt papildu darbu – grāmatai rakstīt priekšvārdu, indeksu, anotāciju vai tml., par to pienākas atsevišķa atlīdzība. Tāpat nav pieņemams, ka izdevējs, kad tulkojums jau veikts, pasludina to par nederīgu, jo parasti šis ir pasūtījuma darbs, kam konkrētais tulkotājs jau izvēlēts kā pietiekami kompetents. Līgumam nevajadzētu būt tādām, kur izdevējam atstātas tiesības atteikties no tulkojuma tikai tāpēc, ka kļūdaini izvēlēts oriģināldarbs vai apstākļi mainījušies. Vēl – izdevējam nevajadzētu prasīt, lai redakcijas darba pasteidzināšanas dēļ tulkojums tiek iesniegts pa daļām, jo tikai pēc visa darba pabeigšanas tulkotājs spēj to novērtēt kā veselumu un tam piešķirt vienotu veidolu.

Smalkāks apsvēruma – tulkotājs nav tas, kas var garantēt izdevējam, ka darba saturs ir pilnībā legāls un neaizskar kādas personas vai personu grupas godu un cieņu. Tulkotājs izdevējam garantē tikai to, ka

darbu veicis pats, nav aizskāris nevienas citas personas tiesības uz intelektuālo īpašumu un tulkojumā nav patvaļīgi ieviesis ķengas, kādu oriģināldarbā nav bijis.

Ir svarīgi sekot šim vadlīnijām, tomēr ar to vien var būt par maz: tulkotājam jātur acis vaļā, lai abas puses nonāk pie pārliecības, ka abpusēji noslēgtais līgums ir taisnīgs un godprātīgs.

Ieva Kolmane,

AKKA/LAA KI fonda sabiedrisko attiecību speciāliste

Tiesību pārvaldījums tiešsaistē

Autori arvien biežāk un pilnīgi pamatoti interesējas, vai viņiem pienākas atlīdzība par muzikālo darbu izmantošanu (galvenokārt – straumēšanu) lielajās tiešsaistes platformās. Šobrīd AKKA/LAA

ir noslēgti līgumi par tās pārstāvētā repertuāra izmantošanu vietnēs *YouTube*, *Google Play*, *Spotify*, *Deezer*, *iTunes*, *Tidal*, *Beatport*, *7Digital*, un īsā atbilde būtu – jā, atlīdzība pienākas. Tiesa, lai autors to varētu saņemt, ir jābūt izpildītiem vairākiem svarīgiem nosacījumiem, kurus šeit secīgi aplūkosim.

Ir divi nosacījumi, kas attiecas uz autoratlīdzības saņemšanu no visām licencētajām tiešsaistes platformām.

Līgumā, ko autors noslēdzis ar kolektīvā pārvaldījuma organizāciju (šajā gadījumā – AKKA/LAA) jābūt uzticētām tiesībām attiecībā uz darbu padarīšanu par pieejamiem internetā. Ja autors to neizdara, AKKA/LAA un tās māsu organizācijas ārvalstīs nevar viņa vārdā pieprasīt atlīdzību par darbu izmantojumu tiešsaistē. Autoriem, kas līgumu ar AKKA/LAA noslēguši laikā, kad vēl nebija iespējas uzticēt organizācijai tiesības attiecībā uz darbu izmantojumu internetā, ir jāvēršas AKKA/LAA, lai papildinātu savu līgumu.

Jāpiebilst, ka muzikālu darbu straumēšanas gadījumā 70% no autoratlīdzības tiek aprēķināti par tā publikošanu, bet atlikušie 30% – par darba reproducēšanu. Tāpēc, ja autors vēlas saņemt atlīdzību 100% apjomā, viņam ir jābūt uzticējušam AKKA/LAA

arī mehāniskā ieraksta tiesības. Pretējā gadījumā saņemtā atlīdzība būs par 30% mazāka nekā tā, ko autors būtu varējis saņemt.

Autora darbiem ir jābūt reģistrētiem AKKA/LAA vai citā kolektīvā pārvaldījuma organizācijā. Reģistrācija ir nepieciešama, lai informācija par darbu un tā tiesību īpašniekiem nonāktu starptautiskajās datubāzēs, ko izmanto no tiešsaistes platformām iekasētās autoratlīdzības sadalei. Bez šādas informācijas atlīdzības sadale nav iespējama.

YouTube, atšķirībā no *iTunes*, *Spotify*, *Deezer* u.c., ir atvērta tipa platforma, kurā saturu var ievietot teju ikviens. Līdz ar to *YouTube* lielā skaitā ir atrodami video, kuros iekļautie darbi vai to autori nemaz tik viegli nav identificējami. Tāpēc atlīdzības saņemšanai par darbu izmantojumu pastāv vēl daži papildu nosacījumi:

Muzikālajam darbam, kas ievietots YouTube, ir jābūt iekļautam tā saucamajā Content ID sistēmā. *Content ID* ir īpaša digitālā nospieduma sistēma, kas ļauj identificēt *YouTube* ievietoto darbu tiesību īpašniekus. **Autors pats savus darbus Content ID sistēmā iekļaut nevar, to var izdarīt vienīgi oficiālais YouTube partneris – visbiežāk mūzikas izdevniecība vai agregators,** kas darbojas kā starpnieks starp autoru/ izpildītāju un tiešsaistes platformām. Ja darbs nav iekļauts *Content ID*, milzīgā datu apjoma dēļ tā autorus nav iespējams identificēt, un līdz ar to nav

iespējams aprēķināt viņiem pienākošos atlīdzību, lai cik daudz un bieži darbs ir izmantots.

Citās vietnēs darbu iekļaušana sistēmā notiek tikai ar agregatoru starpniecību.

Piemēram:

Spotify ieteiktie agregatori (<https://artists.spotify.com/guide/your-music>) un *iTunes* rekomendētie agregatori (<https://itunespartner.apple.com/en/music/partnersearch>). Par *YouTube* partneru programmu sk. šeit (<https://support.google.com/youtube/answer/72851?hl=lv>). Par *Content ID* – šeit (<https://support.google.com/youtube/answer/2797370?hl=lv>).

Darbam ir jābūt pieejamam maksas pakalpojumā vai jābūt tam piesaistītai reklāmai. Ja darbs ir iekļauts *Content ID* sistēmā, ikreiz, kad trešā persona ievieto *YouTube* šo darbu saturošu video, tiesību īpašniekam ir trīs izvēles: 1) atļaut šim video piesaistīt reklāmu, 2) atstāt to bez izmaiņām, 3) bloķēt video. Atlīdzību šobrīd maksā tikai tad, ja ir izvēlēts pirmais variants. Visās platformās atlīdzība ģenerējas uz reklāmas ieņēmumu un abonentmaksas bāzes.

Ir paredzēts, ka šogad AKKA/LAA sāks sadalīt no tiešsaistes platformām iekasēto autoratlīdzību (ieskaitot arī iepriekšējo gadu atlīdzību, kas līdz šim nebija identificēta).

Reinis Norkārklis,

AKKA/LAA Mediju nodaļas vadītājs

Labojam kļūdu!

„AKKA/LAA Ziņu” 48. numura papīra formāta izdevumā materiālā par publiskā patapinājuma atlīdzības sadali ieviesusies kļūda: bibliotēkās visvairāk pieprasīto grāmatu saraksta trijniekā iekļuvušā Daces Judinas darba nosaukums ir „Septiņi vakari”. Atvainojamies autorei!

2012. gada decembrī autori un izdevēji nodibināja biedrību „LATREPRO” – mantisko autortiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju, kas, tāpat kā AKKA/LAA, darbojas saskaņā ar Autortiesību kolektīvā pārvaldījuma likumu. Kopš 2014. gada, kad „LATREPRO” saņēma Kultūras ministrijas licenci, biedrības pārraudzībā ir nodota taisnīgas

atlīdzības iekasēšana un izmaksa autoriem, kuru darbi tiek kopēti jeb reprogrāfiski reproducēti. Latvijā ir ieviesta sistēma, kas šo atlīdzību liek iekasēt no publiski pieejamu kopēšanas iekārtu īpašniekiem un lietotājiem, un tā pienākas jebkuram autoram un izdevējam, kura radītais darbs ir piegādāts Latvijas

Nacionālajai bibliotēkai kā obligātais eksemplārs. „LATREPRO” atlīdzību iekasē, sadala un izmaksā autoriem un izdevējiem, kas uz atlīdzību pieteikušies noteiktā kārtībā – biedrībai ir piegādājams pieteikums ar pieteicēja datiem un otrs ar darbu sarakstu, abiem jābūt parakstītiem un nosūtītiem gan papīra,

gan elektroniskā formātā. 2018. gadā izmaksāta atlīdzība par 6380 tiesību objektiem. 2019. gada pavasarī „LATREPRO” gaidīja pieteikumus par 2016. un 2017. gadā publicētajiem darbiem. **Ir vērts sekot līdzi jaunumiem „LATREPRO” mājaslapā.**

Desmito gadu AKKA/LAA piedalījās *Junior Achievement–Latvija* projektā „Ēnu diena”. 13. februārī pie mums ciemojās piecas „ēnas”, šoreiz visas no Rīgas skolām: Elīna Birkāne, Pauls Kolmanis, Viktorija Mālniece, Kārlis Paegle un Liāna Vītola. No Elīnas: „Bija patīkama atmosfēra, un viss, kas interesēja, tika izskaidrots.

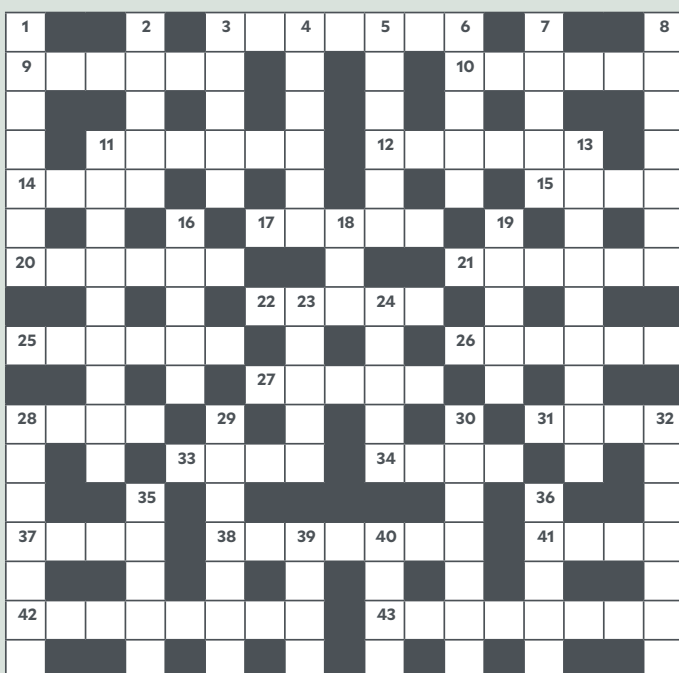
Noklausītais noteikti liek padomāt par autortiesībām, ja ne savām, tad vismaz kāda cita. Pozitīvi arī bija tas, ka uz jautājumiem ļoti skaidri un plaši tika atbildēts. Vai es izvēlētos strādāt tādu darbu, kādu Jūs strādājat... visticamāk, ka ne, bet tas ir tikai tādēļ, ka es nevarētu ilgās stundas nosēdēt pie datora.”

Ziņas

Melnbaltās draudzenes

„AKKA/LAA Ziņu” 48. numura krustvārdu mīklas atminētāja ir **Anna Krapivina!** Balvā – Lienes Lasmanes grāmata „Pagalma mantojums” – 32 laika pārbaudi izturējušas āra rotaļas (apgāds „Zvaigzne ABC”).

Sveicam veiksmīnieci!

Jura Sosnovska krustvārdu mīkla

Atrisinātajā krustvārdu mīklā saskaitiet burtus „R” un ar norādi „Krustvārdu mīkla” skaitli kopā ar vārdu, uzvārdu un tālruņa numuru līdz 2019. gada 16. augustam atsūtiet uz info@akka-laa.lv vai aizpildītu kuponu – uz AKKA/LAA, A. Čaka 97, Rīga, LV-1011.

Vēstules, kurās būs norādīts pareizs „R” burtu skaits, piedalīsies izlozē, un trīs sūtītāji saņems balvu – vērtīgu grāmatu.

Atbildes kupons

Atminējuma tekstā burts „R” parādās reizes.

Vārds: _____

Uzvārds: _____

Tālrunis: _____

Horizontāli

3. Latviešu tautasdziesmām raksturīgs pantmērs. 9. Mazākā skaņu valodas vienība. 10. Personu un organizāciju noguldījumi bankās. 11. Igaņu mākslinieks (1866–1942). 12. Latviešu komponists, pazīstams kā daudzu mūziklu, rokoperu, dziesmu ciklu autors. 14. Latviešu žurnāls bērniem, iznāca gandrīz 25 gadus. 15. Kolonna. 17. Aivja Gretera vadīts jauniešu koris Latvijā. 20. Japāņu skaitļu mīkla. 21. „Gulivera ceļojumu” autors (1667–1745). 22. Latviešu operdziedātāja (1969). 25. Kantātes „Dievs, Tava zeme deg!” autore (1902–1977). 26. Akustisko sistēmu sastāvdaļa. 27. Emīla Zolā romāns no cikla „Trīs pilsētas”. 28. Augstākais un aktīvākais vulkāns Eiropā. 31. Vietas, kur Tallinas bastionā iekārtots muzejs. 33. Rokmūzikas stils ar improvizētu runāšanu. 34. Māksliniecisks tēls, kurā atspoguļotas noteikta laikmeta sabiedrības daļas raksturīgās īpašības. 37. Tēls Rūdolfa Blaumaņa lugā „Skroderdienas Silmačos”. 38. Brīva. 41. Kādas karalistes metropole. 42. Pastaigāties. 43. Andreja Upīša traģēdija.

Vertikāli

1. Ātri pārejošs. 2. Mājieni. 3. Tibetas svētā glezniecība uz zīda vai papīra. 4. Skaņurindas intervāls, kas ietver divpadsmit pustoņus. 5. Mākslinieka darbnīca. 6. Latviešu rakstnieks un topošais teoloģijas maģistrs (1983). 7. Kaukāzā izplatīts stabulei līdzīgs pūšamais mūzikas instruments. 8. Latviešu sadzīves dziesmu autors, komponists un izpildītājs (1908–1976). 11. Grāmatas „Brālītis un Karlsons, kas dzīvo uz jumta” autore. 13. Skaņdarbs orķestrim sonātes cikla formā. 16. Improvizēta dziedāšana, ar bezjēdzīgu zilbju kopumu atdarinot instrumentālo dzezu. 18. Universitāte Kenijā. 19. Nenoteikta līnija. 23. Kaukāziešu tautas dziesminieks – dzejnieks un mūziķis. 24. Nodot savas prasījuma tiesības citai personai. 28. Stājgrafikas darbs. 29. Latviešu diriģents, kurš Latvijas valsts simtajā dzimšanas dienā svinēja savu četrdesmit gadu jubileju. 30. Debess iemītnieku aplaimotājas, pielīdzinātas islāmctīcīgo hūrijām. 32. Pārskats, kopsavilkums teoloģiskā literatūrā. 35. Dārgakmens vai pusdārgakmens ar reljefu vai iegrieztu miniatūratēlu. 36. Spēcīgi, skaļi (mūz.). 39. Pliknis. 40. Romāna „Klosterkalns” autors (1914–1983).

„AKKA/LAA Ziņu” 48. numura krustvārdu mīklas atrisinājums

Horizontāli

1. „Oskars”.
6. Ansons.
10. Vāpēt.
12. Zvani.
13. Nelga.
14. „Norma”.
15. Tells.
16. „Avots”.
17. Solists.
19. Vasks.
21. Gusļi.
26. Akurātere.
28. „Rumbiņi”.
30. Despoti.
31. Trudo.
34. Iveta.
35. Rauza.
36. Verdi.
37. Statuja.
38. Skaisti.

Vertikāli

2. Skailis.
3. Akins.
4. Svingo.
5. Sper.
6. Atlabt.
7. Sunna.
8. Nelsons.
9. Āzēt.
11. Čaks.
18. Isuā.
19. Vakargailis.
20. Svari.
21. Glets.
22. „Iluzionisti”.
23. Auditorija.
24. Teodorakis.
25. Humoreska.
27. Glosārijs.
29. Busulis.
32. Haiku.
33. Zveja.

Pareizā atbilde: Burtu „A” skaits atminētajā mīklā – 18.

AKKA/LAA Ziņas

- ISSN 1407-4672 • Izdevējs: Autortiesību un komunikācijas konsultāciju aģentūra/Latvijas Autoru apvienība •
- A. Čaka 97, Rīga, LV-1011, Latvija • tālr.: +371 67506131 • fakss: +371 67315620 • e-pasts: info@akka-laa.lv •
- www.akka-laa.lv •
- Par izdevumu atbild lewa Kolmane • Dizains: Grafus •